

FOUNDATION FOR
THE PRESERVATION
OF JEWISH HERITAGE
IN POLAND

FUNDACJA
OCHRONY
DZIEDZICTWA
ŻYDOWSKIEGO

www.fodz.pl

RAPORT ROCZNY

ANNUAL REPORT

2017

The Foundation's activities in 2017 were supported by:

Działania Fundacji w 2017 roku wsparli:

- ▶ **Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego**
Ministry of Culture and National Heritage
- ▶ **Ministerstwo Spraw Zagranicznych**
Ministry of Foreign Affairs
- ▶ **Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny w Polsce**
Association of the Jewish Historical Institute in Poland
- ▶ **ESJF European Jewish Cemeteries Initiative**
- ▶ **Taube Foundation for Jewish Life and Culture**
- ▶ **Cedrob S.A.**

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

The Foundation's partners in 2017 included:

Do partnerów Fundacji w 2017 roku należeli:

- ▶ **Centrum Badań Holocaustu Uniwersytetu Jagiellońskiego**
Center for Holocaust Studies, Jagiellonian University
- ▶ **Heritage Foundation for Preservation of Jewish Cemeteries (HFPJC) – Avoyseinu**
- ▶ **Gmina Wyznaniowa Żydowska w Krakowie**
Jewish Religious Community of Cracow
- ▶ **Gmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie**
Jewish Religious Community of Warsaw
- ▶ **Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP**
Union of Jewish Communities in Poland
- ▶ **Uniwersytet Łódzki**
Lodz University
- ▶ **Akademia Pomorska w Słupsku**
Pomeranian University in Słupsk
- ▶ **Uniwersytet Warszawski**
Warsaw University
- ▶ **Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie**
- ▶ **Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II**
John Paul II Catholic University of Lublin
- ▶ **Zakład Historii i Kultury Żydów Uniwersytetu Rzeszowskiego**
Department of Jewish History and Culture of the University of Rzeszów
- ▶ **Liceum Plastyczne im. Bernarda Morando w Zamościu**
Bernardo Morando Fine Arts High School in Zamość
- ▶ **The Committee for the Preservation of Jewish Cemeteries in Europe**
- ▶ **Światowa Organizacja Żydowska ds. Restytucji**
World Jewish Restitution Organization (WJRO)
- ▶ **ESJF European Jewish Cemeteries Initiative**
- ▶ **US Commission for the Preservation of America's Heritage Abroad**
- ▶ **The Matzeva Foundation**

30 miejscowości w Szlaku Chasydzkim (dołączył słowacki Bardejov)
towns and cities in the Chassidic Route project (Slovakian town of Bardejov being the latest addition)

44 000 turystów odwiedziło miejscowości na Szlaku Chasydzkim
tourists on the Chassidic Route

25 wydarzeń kulturalnych zorganizowano w Centrum „Synagoga” w Zamościu
cultural, scientific and educational events organized at the “Synagogue” Center in Zamość

12 073 turystów zwiedziło Centrum „Synagoga” w Zamościu
tourists visited the “Synagogue” Center in Zamość

10 000 uczestników wydarzeń w Centrum „Synagoga” w Zamościu
participants of events at the “Synagogue” Center in Zamość

3 cmentarze ogrodzone
cemeteries fenced

18 cmentarzy posprzątaných
cemeteries cleaned up

8 uroczystości upamiętniających
commemoration ceremonies

2017

Szanowni Państwo,

Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego została założona w 2002 roku przez Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP (ZGWŻ) oraz Światową Organizację Żydowską ds. Restytucji (WJRO). Naszym celem jest ochrona materialnego dziedzictwa Żydów w Polsce. Działamy na tych terenach, którymi, z racji zbyt dużej odległości, trudno jest zajmować się działającym obecnie na terenie Polski gminom żydowskim, a obszar działania Fundacji obejmuje blisko dwie trzecie powierzchni Polski.

Do zadań Fundacji należą:

- ▶ ochrona obiektów dziedzictwa żydowskiego, które mają wyjątkowe znaczenie religijne lub historyczne;
- ▶ restytucja mienia dawnych gmin żydowskich (Fundacja działa tu jako pełnomocnik ZGWŻ): przede wszystkim synagog i cmentarzy;
- ▶ zarządzanie odzyskanymi obiektami.

Priorytetem Fundacji jest ochrona zabytków kultury żydowskiej. We współpracy z naszymi partnerami w 2017 roku uporządkowaliśmy i ogrodziliśmy łącznie 3 nekropolie. Prace na cmentarzach prowadzone są pod nadzorem Komisji Rabinicznej pod kierunkiem Naczelnego Rabina Polski, rabina Michaela Schudricha. Nasze

działania obejmują także rewitalizację szczególnie ważnych i wartościowych zabytków kultury żydowskiej, takich jak synagogi w Kraśniku, Łańcucie, Przysusze, a także jedynej zachowanej w Polsce renesansowej synagogi w Zamościu. W zrewitalizowanym przez Fundację w latach 2009–2011 budynku zamojskiej bożnicy, działa dziś Centrum „Synagoga”. Jest nowoczesny ośrodek kultury, służący odwiedzającym miasto grupom żydowskim, turystom i mieszkańcom miasta. W 2017 roku w Centrum „Synagoga” zorganizowano 25 różnych wydarzeń (kulturalnych i edukacyjnych, w których łącznie uczestniczyło ponad 10 tysięcy osób). W 2017 roku zrealizowaliśmy kolejny etap prac remontowych w XVIII-wiecznej synagodze w Przysusze. Działalność Fundacji nie ogranicza się jednak wyłącznie do opieki nad zabytkami; równie ważne jest dla nas szerzenie wiedzy o historii Żydów, którzy przez wieki współtworzyli kulturowe dziedzictwo Polski. Do najistotniejszych działań edukacyjnych Fundacji należy projekt „Przywróćmy Pamięć” dla uczniów polskich szkół i skierowany do młodzieży projekt „Haverim – Przyjaciele. Spotkania młodzieży polskiej i żydowskiej”. W realizacji naszych działań współpracujemy z władzami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami z całej Polski. Niezwykle ważna jest dla nas kooperacja z zagranicznymi organizacjami skupiającymi Żydów

zainteresowanych dziedzictwem w Polsce, które pomagają finansować różne przedsięwzięcia renowacyjne, w szczególności z Heritage Foundation for Preservation of Jewish Cemeteries (HFPJC) – Avoyseinu, The Committee for the Preservation of Jewish Cemeteries in Europe, ESJF European Jewish Cemeteries Initiative, a także z licznymi darczyńcami, którzy pragną pozostać anonimowi. W 2016 r. dzięki pomocy profesora Dana Orena udało się nam powołać do życia naszą siostrzaną organizację w USA Friends of Jewish Heritage in Poland (www.jewishheritagepoland.org), która wychodzi naprzeciw amerykańskim darczyńcom.

Zapraszamy do szczegółowego zapoznania się z naszym raportem.

Monika Krawczyk
Dyrektor Generalna

Więcej:

www.fodz.pl
www.zamosc.fodz.pl
facebook.com/fodz.jewish.poland

TEL.: +48 22 436 60 00
FAKS: +48 22 436 06 58
E-MAIL: fodz@fodz.pl

Ladies and Gentlemen,

The Foundation for the Preservation of Jewish Heritage in Poland was founded by the Union of Jewish Communities in Poland and the World Jewish Restitution Organization (WJRO) in 2002. Our mission is to protect surviving sites and monuments of Jewish heritage in Poland. The Foundation is active in regions whose distance from major cities makes it difficult for Jewish communities to provide adequate long term care and maintenance. Our area of operation covers nearly two thirds of Poland.

The Foundation's tasks include:

- ▶ Protection of Jewish monuments of special religious or historical significance;
- ▶ Handling of restitution claims pertaining to real estate owned by prewar Jewish religious communities (with the Foundation acting as the plenipotentiary of the Union of Jewish Communities in Poland), especially synagogues and cemeteries;
- ▶ Management of the reclaimed properties.

The Foundation's priority area of activity is the protection of Jewish heritage sites. In 2017, in cooperation with our partners we cleaned and fenced a total of 3 burial grounds. All of our work in

cemeteries is carried out under the supervision of the Rabbinical Commission and the Chief Rabbi of Poland, Rabbi Michael Schudrich. Our activities also include the revitalization of important Jewish monuments such as the synagogues in Kraśnik, Łańcut and Przysucha as well as Poland's only Renaissance synagogue in Zamosc. The revitalized building of the Zamosc synagogue, restored by the Foundation in 2009–2011, is now home to the "Synagogue" Center – a modern cultural venue serving Jewish groups and tourists as well as the local community. In 2017 more than 10,000 people participated in 25 cultural and educational events at the "Synagogue" Center. In 2017 we also completed the third stage of restoration of the 18th century synagogue in Przysucha. Our activities are, however, not limited to the protection of sites and monuments. We place equal importance on educating the public about the history of the Jews, whose contribution to Poland's cultural heritage spans several centuries. The Foundation's most important educational activities include the "To Bring Memory Back" program, as well as the "Haverim – Friends, Polish-Jewish Youth Meetings" project. In conducting our projects and activities we cooperate with local authorities, non-governmental organizations, and volunteers from all over Poland. We also place a high value on cooperation with foreign organizations

– bringing together Jews interested in Jewish heritage in Poland – which help us finance various renovation initiatives. These foreign organizations include the Heritage Foundation for the Preservation of Jewish Cemeteries (HFPJC) – Avoyseinu, The Committee for the Preservation of Jewish Cemeteries in Europe, ESJF European Jewish Cemeteries Initiative, as well as donors who wish to remain anonymous. In 2016 thanks to the help of Prof. Dan Oren we were able to establish our sister organization in the USA – Friends of Jewish Heritage in Poland (www.jewishheritagepoland.org), whose goal is to assist American donors interested in heritage projects in Poland. We invite you to review our 2017 Annual Report which discusses in greater detail our projects and initiatives.

Monika Krawczyk, CEO

More:

www.fodz.pl
www.zamosc.fodz.pl
facebook.com/fodz.jewish.poland

TEL.: +48 22 436 60 00
FAX: +48 22 436 06 58
E-MAIL: fodz@fodz.pl

CARING FOR CEMETERIES

OPIEKA NAD CMENTARZAMI

Jednym z najważniejszych celów Fundacji jest ochrona cmentarzy żydowskich. Zapewnienie godnej opieki nekropoliom, których jest w Polsce około 1200, stanowi duże wyzwanie organizacyjne i finansowe, dlatego uporządkowanie tak wielu cmentarzy było możliwe tylko dzięki darczyńcom, często wywodzącym się z danej miejscowości. Corocznie dzięki darowiznom od osób prywatnych i instytucji oraz współpracy z władzami i lokalnymi organizacjami Fundacji udaje się polepszyć stan wielu cmentarzy, z których niejeden wpisany jest do rejestru zabytków. Fundacja, na prośbę rodzin ofiar Holokaustu, opiekuje się również grobami masowymi w Kulnie koło Leżajska, oraz w Mszanie Dolnej. W kwestiach związanych z opieką nad nekropoliami Fundacja ściśle współpracuje ze Związkiem Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP. Wszystkie projekty w tym zakresie uzgadniane są z Naczelnym Rabinem Polski, rabinem Michaeliem Schudrichem, który dba o to, by prace porządkowe na cmentarzach wykonywane były zgodnie z religijnym prawem żydowskim. Fundacja finansuje działalność Komisji Rabinicznej ds. Cmentarzy Żydowskich w celu zapewnienia obiektywnego nadzoru nad sferą religijną.

One of the Foundation's primary concerns is the protection of Jewish cemeteries, numbering approximately 1200 across Poland. Providing all these sites with proper care is both an organizational and financial challenge. In the vast majority of cases, we would not have been able to carry out restoration works without the generous support of donors, often originating from the localities themselves. In specific renovation or maintenance projects, the Foundation cooperates with local authorities and NGOs. At the request of families of the victims of the Holocaust, the Foundation also cares for the Jewish mass graves in Kulno near Leżajsk, and in Mszana Dolna. In caring for and restoring Jewish cemeteries, the Foundation works closely with the Union of Jewish Communities in Poland. The Chief Rabbi of Poland, Rabbi Michael Schudrich is consulted on Jewish religious issues. The Foundation is financing the Rabbinical Commission on Cemeteries in order to ensure objective supervision in the sphere of religion.

SZCZEPLESZYN

KULNO

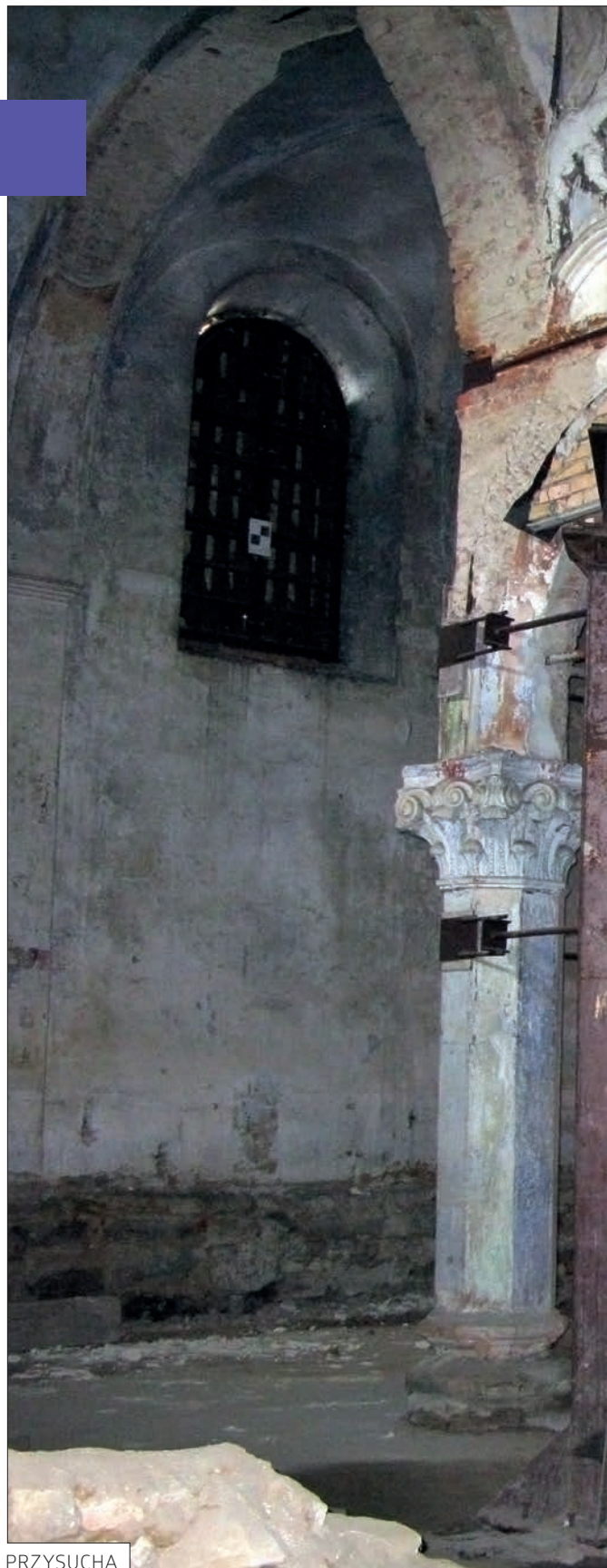

REVITALIZATION

REWITALIZACJA

Dziedzictwo żydowskie jest integralną częścią kulturalnego dziedzictwa Polski, a jego zabytki są bezcennym świadectwem setek lat wspólnej historii. Aby ocalały dla następnych pokoleń, często konieczne jest dostosowanie ich funkcji do współczesnych realiów i potrzeb lokalnych społeczności. Strategia Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego (FODŻ) opiera się na przekonaniu, że jednym z warunków zapewnienia trwałej i autentycznej rewitalizacji jest nawiązanie kontaktu z samorządami i organizacjami działającymi na danym terenie oraz współpraca na rzecz zachowania i ochrony zabytków kultury polskich Żydów. Największym projektem Fundacji w tym zakresie była rewitalizacja renesansowej synagogi w Zamościu, co zaowocowało utworzeniem Centrum „Synagoga” FODŻ, jednocześnie stanowiącego centrum Szlaku Chasydzkiego. Aktualnie koncentrujemy się na renowacji XVIII wiecznej synagogi w Przysusze, która jest unikalnym zabytkiem żydowskiej architektury sakralnej na Mazowszu. Prace budowlane były realizowane etapami w latach 2012–2014. Największym zadaniem uzależnionym od pozyskania funduszy jest renowacja wnętrza obiektu, planowana na lata 2016–2018. Jesteśmy także w trakcie przygotowania dokumentacji architektoniczno-budowlanej na potrzeby planowanej renowacji synagogi w Radzanowie.

Jewish heritage is part of Poland's cultural heritage. Surviving Jewish sites and monuments across the country bear witness to hundreds of years of a common history. To preserve them for future generations, it is often necessary to adapt their original function and purpose to modern uses and the specific needs of the local communities. In order to ensure authentic and sustainable revitalization and preservation of these precious sites, the Foundation for the Preservation of Jewish Heritage in Poland (FODZ) seeks cooperative partnerships with local authorities and organizations. The largest and most significant project completed to-date by the Foundation has been the revitalization of the Renaissance synagogue in Zamosc, adapted for the needs of the local community as well as Jewish tourists and religious pilgrims. The “Synagogue” Center of Zamosc is also the anchor of the Chassidic Route, created by the Foundation for the Preservation of Jewish Heritage in Poland. Presently, we are focusing on renovation of the 18th century synagogue in Przysucha (Yid. Pshiskhe), a unique example of Jewish religious architecture in central Poland, in the Mazovia region. The renovation work was completed in stages over a three year period, concluding in 2014. However the greatest challenge is still ahead of us: renovation of the interior, which is planned for 2016–2018 (if we manage to secure necessary funds). We are also working on the architectural documentation for the purpose of the planned renovation of the synagogue in Radzanow.

PRZYSUCHA

THE CHASSIDIC ROUTE

SZLAK CHASYDZKI

Szlak Chasydzki to projekt realizowany przez Fundację Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego od 2005 roku. Jego celem jest wytyczenie i rozwijanie trasy łączącej położone w południowo-wschodniej Polsce miejscowości, w których znajdują się zabytki kultury żydowskiej. W ramach projektu Fundacja wspiera jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe w ochronie i promocji wielokulturowego dziedzictwa ich miejscowości. Dla wielu miejscowości Szlak Chasydzki to okazja na zaistnienie na mapie atrakcji turystycznych Polski. Jest to także szansa na zainspirowanie lokalnych władz do objęcia tych zabytków opieką we współpracy ze społecznością żydowską w Polsce. Do Szlaku włączane są miejscowości, w których przed wojną istniały liczące się społeczności żydowskie, a obecnie istnieją tam partnerzy lokalni zainteresowani współpracą z FODZ. Obecnie mapa Szlaku obejmuje 30 miejscowości, głównie z Podkarpacia i Lubelszczyzny. Są to: Baligród, Bardejov (Słowacja), Biłgoraj, Błażowa, Chełm, Cieszanów, Dębica, Dukla, Dynów, Jarosław, Kolbuszowa, Kraśnik, Lesko, Leżajsk, Lublin, Łańcut, Łęczna, Nowy Żmigród, Przemyśl, Radomyśl Wielki, Ropczyce, Rzeszów, Rymanów, Sanok, Tarnobrzeg, Ulanów, Ustrzyki Dolne, Wielkie Oczy, Włodawa i Zamość. Najważniejszym punktem Szlaku Chasydzkiego jest Centrum „Synagoga” Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego w Zamościu, w której znajduje się między innymi centrum informacyjne. W 2017 roku w różnych wydarzeniach kulturalnych i edukacyjnych w Centrum „Synagoga” wzięło udział ponad 10000 osób, a obiekty na Szlaku Chasydzkim w ciągu tego roku odwiedziło co najmniej 44 000. W ramach projektu Fundacja wydała i udostępnia w punktach informacji na Szlaku, a także w wersji elektronicznej na stronie **www.fodz.pl**, serię broszur poświęconych historii Żydów z większości miejscowości, które obejmuje projekt. Dużym wyróżnieniem dla Fundacji było umieszczenie interaktywnej mapy Szlaku Chasydzkiego opracowanej przez WMF na stronie World Monuments Fund pod adresem **<https://www.wmf.org/polands-chassidic-route>**.

The Chassidic Route is a project that was launched by the Foundation in 2005 aimed at developing a tourist route linking towns and villages across southeastern Poland with surviving important Jewish monuments and sites. The project partners the Foundation with local Polish authorities and NGO's to preserve and promote the multicultural heritage of their towns and cities. The Chassidic Route enables many smaller, less known places the opportunity to appear on maps of Poland's tourist attractions. In cooperation with the Jewish Community in Poland, our Foundation invites and welcomes interested local Polish partners able to actively care for and improve these important heritage sites. To-date the Chassidic Route includes 30 towns, mainly in the Lubelskie and Podkarpackie Provinces: Baligród, Bardejov (Slovakia), Biłgoraj, Błażowa, Chełm, Cieszanów, Dębica, Dukla, Dynów, Jarosław, Kolbuszowa, Kraśnik, Lesko, Leżajsk, Lublin, Łańcut, Łęczna, Nowy Żmigród, Przemyśl, Radomyśl Wielki, Ropczyce, Rymanów, Rzeszow, Sanok, Tarnobrzeg, Ulanów, Ustrzyki Dolne, Wielkie Oczy, Włodawa and Zamość. The focal point of the Chassidic Route is the “Synagogue” Center in Zamość which hosts the information center of the trail. In 2017 alone, over 10000 people took part in various cultural events organized by the Center and at least 44,000 tourists visited various sites of the Chassidic Route. The Foundation has published a series of brochures on the history of Jews in most towns and cities participating in this project. They are available in tourist information points along the Route and in digital version that can be downloaded free of charge from our website: **www.fodz.pl**. The World Monuments Fund recognized the Foundation's important contribution to raising awareness and educating visiting Jewish tourists, families, and preservationists by adding an interactive map of the Chassidic Route to its website: **<https://www.wmf.org/polands-chassidic-route>**.

The Chassidic Route

Szlak Chasydzki

MEMORY

PAMIĘĆ

Upamiętnienie historycznej obecności Żydów w Polsce to jeden z najważniejszych celów Fundacji. Angażujemy się w liczne projekty, często realizowane we współpracy z władzami lokalnymi oraz organizacjami pozarządowymi. Opieka nad wieloma zabytkami kultury nie byłaby możliwa, gdyby nie zaangażowanie społeczności lokalnych. Działania podejmowane przez współpracujących z Fundacją wolontariuszy i ludzi dobrej woli pozwalają nam na otaczanie opieką pozostałości dziedzictwa polskich Żydów, rozsianych po wszystkich regionach Polski. Wśród naszych stałych partnerów można wymienić m.in. Fundację Pogranicze z Sejn i Fundację Borussia z Olsztyna i Stowarzyszenie Dom na Rozstaju Kultur i Religii ze Słupska które korzystają z obiektów będących własnością FODZ, Stowarzyszenie Gmina Chrześcijańska im. Leona Karcińskiego w Nowym Żmigrodzie i Towarzystwo Miłośników Nowego Żmigrodu, Lubelskie Stowarzyszenie Samopomocy oraz Stowarzyszenie Sztetl Dukla.

Commemorating the historical presence of Jews in Poland is one of the Foundation's most important tasks. We are involved in numerous commemoration projects, often carried out in cooperation with local leaders and authorities as well as non-governmental organizations. Providing care for historical Jewish sites and monuments in Poland would not be possible without the support of our local partners. The engagement and hard work of our volunteers and the goodwill of those involved enable us to protect and preserve these precious and important heritage sites. Among our most important partners are Pogranicze (Borderland) Foundation in Sejny, Borussia Foundation in Olsztyn, both located in buildings belonging to our Foundation, Dom na Rozstajach Kultur i Religii (House on the Crossroads of Cultures and Religions) Society of Słupsk, Gmina Chrzescijanska im. Leona Karcińskiego (Leon Karcinski Christian Community) of Nowy Żmigród, Lublin Self-Help Society (Lubelskie Stowarzyszenie Samopomocy) and the Shtetl Dukla Society.

RAWA MAZOWIECKA

EDUCATION AND CULTURE

EDUKACJA I KULTURA

Fundacja stara się uwrażliwiać społeczeństwo na problemy antysemityzmu i ksenofobii. Przyczynia się także do rozwoju nauki – jest regularnym współorganizatorem i gospodarzem międzynarodowych konferencji naukowych i do popularyzacji wiedzy na temat kultury żydowskiej organizując wystawy, wykłady, warsztaty edukacyjne.

Fundacja realizuje program „Haverim – Przyjaciele. Spotkania młodzieży polskiej i żydowskiej”. Jego celem jest przełamywanie stereotypów poprzez organizację spotkań młodzieży polskiej i żydowskiej z Izraela i innych krajów. Młodzi Żydzi mają okazję spotkać rówieśników z Polski, którzy są zaangażowani w dialog polsko-żydowski i aktywnie działają na rzecz zachowania historycznego dziedzictwa Żydów polskich.

Poprzez edukację staramy się także przeciwdziałać przejawom wandalizmu i braku szacunku dla zabytków żydowskich. Istotnym aspektem funkcjonowania Fundacji jest szeroko pojęta działalność kulturalna. Fundacja stara się wspierać lokalne inicjatywy. Wśród różnych działań duże znaczenie ma prowadzone przez Fundację Centrum „Synagoga” w Zamościu, mieszczące się w budynku zabytkowej synagogi. Regularnie organizowane są tam wystawy sztuk wizualnych, wykłady i koncerty. W 25 wydarzeniach kulturalnych zorganizowanych w Centrum „Synagoga” w 2017 roku uczestniczyło ponad 10 tysięcy osób.

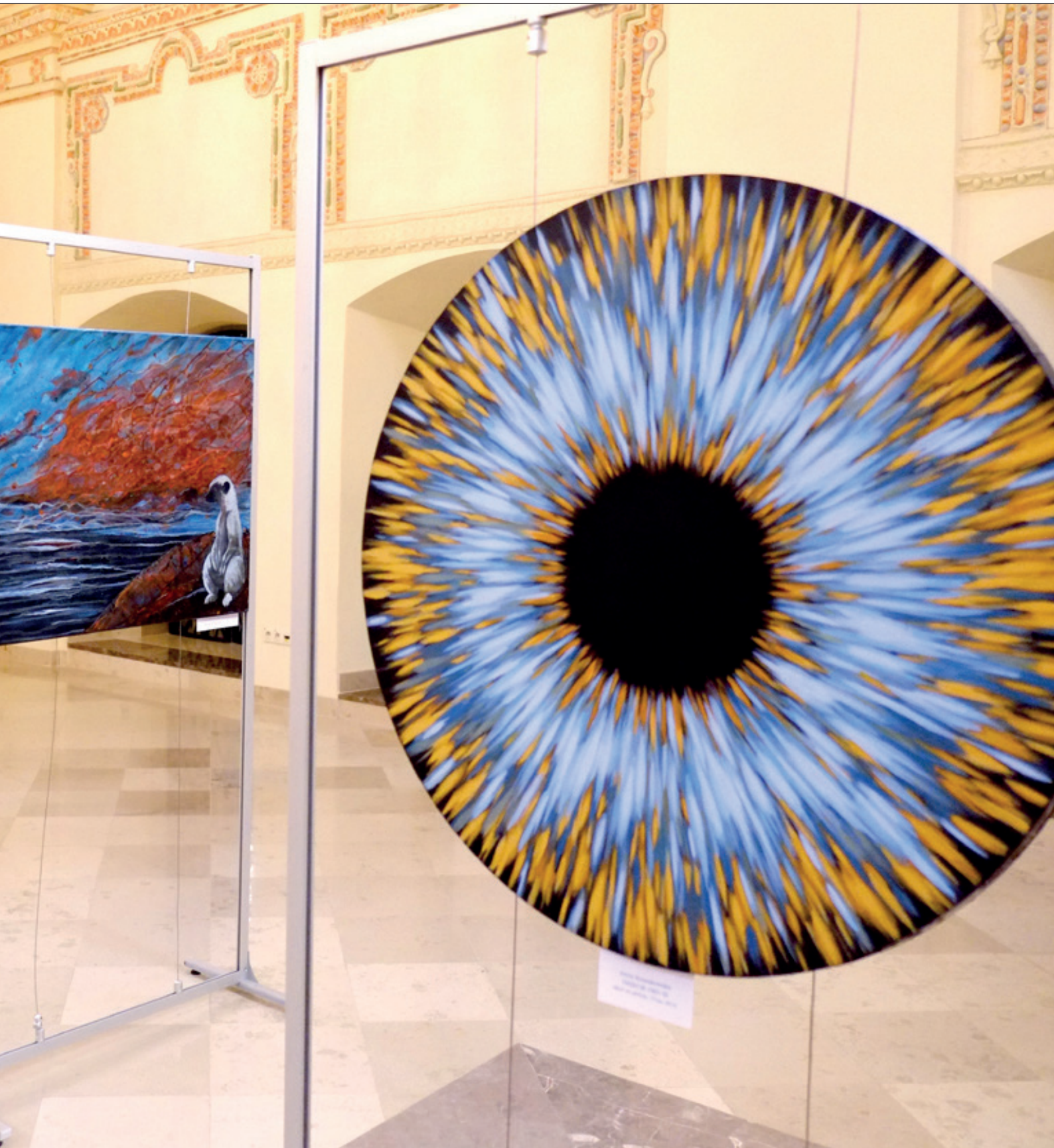
We believe that our work protecting Jewish heritage in Poland can only be effective if accompanied by educational activities. For young people, understanding Jewish culture is an important lesson in local history and identity and a necessary step for restoring memory. Our Foundation aims to educate Polish youth on Jewish culture and tradition and make them sensitive to the issues and problems of anti-Semitism and xenophobia. We also contribute to the field of science by regularly co-organizing and hosting international academic and scientific conferences.

Our educational project “Haverim – Friends. Polish-Jewish Youth Meetings”, in place since 2009, aims to abolish Jewish and Polish stereotypes through meetings between young people from Poland and Israel. Students from Israel get the opportunity to meet their Polish peers, engage in Polish-Jewish dialogue, and discuss issues of preservation of historical heritage of Poland’s Jews.

The Foundation strongly believes that education is a key factor in preventing hostile attitudes towards Jewish historical sites, vandalism, and other forms of aggression. Our Foundation places great value on cross-cultural activities. An important part of our work is supporting local activities and organizing events. The “Synagogue” Center in Zamosc, located in a historical synagogue building is our primary site for holding Jewish educational workshops and visual art exhibitions. In 2017 the “Synagogue” Center organized 25 such events, which gathered in total over 10000 participants.

ZAMOŚĆ

ANTI-SEMITISM

ANTYSEMITYZM

Fundacja nie pozostaje obojętna na przejawy antysemityzmu i od lat zgłasza władzom wydarzenia, które mają charakter antysemitki. Formalny udział Fundacji jest konieczny, aby zdarzenia te zostały ujęte w oficjalnych statystykach. Odnotowujemy pojedyncze akty antysemityzmu, każdy z nich jest dla nas bardzo przykry a likwidacja szkód (graffiti, wybite szyby, uszkodzone pomniki) wymaga nakładów finansowych. Usuwanie skutków takich działań pochłania czas i środki, które mogłyby zostać wykorzystane do działań zachowawczych lub upamiętniających. Współpracujemy też z organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się przejawami nietolerancji i dyskryminacji: OECD, Radą Europy i American Jewish Committee, czynnie uczestnicząc w konferencjach i opracowywaniu raportów.

The Foundation is not indifferent to acts and manifestations of anti-Semitism. For years we have been reporting incidents of any anti-Semitic nature to the appropriate authorities. We advocate immediate reporting and where appropriate, legal prosecution however time consuming – and costly. These are actions that are indispensable to educating the public and officially registering the occurrence of such incidents (such as vandalism against sites of Jewish heritage), even if the actual perpetrators are never identified. We note isolated cases, but each one of them is very painful. The Foundation's involvement also includes physical removal or correction of damage caused by aggressive incidents (such as graffiti or broken windows). Such efforts drain time, manpower, and resources which might otherwise be directed to positive and important preservation and protection purposes. We cooperate with international organizations dealing with xenophobia and discrimination, which include the OECD, Council of Europe, and the American Jewish Committee, all actively participating in conferences and contributing to tracking and reporting anti-Semitic incidents and acts of violence.

Fundacja bardzo poważnie traktuje wszelkie akty wandalizmu na cmentarzach żydowskich i synagogach. Zgłaszamy je Policji, oraz Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE). Ta ostatnia monitoruje zbrodnie nienawiści na całym świecie, a uzyskane dane publikuje corocznie w postaci raportu. Zawiera on dane zebrane z kilkudziesięciu państw i wielu organizacji, wśród których znajduje się także nasza Fundacja.

Our Foundation takes seriously every act of vandalism to a site of Jewish heritage. All acts are reported to the local authorities as well as the OSCE which monitors worldwide hate crimes (of all kinds), compiles data, and each year publishes a comprehensive report.

RAWA MAZOWIECKA

STYCZEŃ • JANUARY

19.01

Na cmentarzu żydowskim w **Rawie Mazowieckiej** rozpoczęto budowę pomnika upamiętniającego pochowanych tam członków rawskiej gminy żydowskiej. Projekt realizuje Urząd Miasta we współpracy z FODŻ.

The building of a monument commemorating the local Jewish community started in **Rawa Mazowiecka**. The project, carried out by the Town Office and our Foundation, will see completion in spring 2017.

20.01

Członek Zarządu naszej Fundacji, Herbert Block, został ponownie wybrany przez prezydenta USA na członka U.S. Commission for the Preservation of America's Heritage Abroad, agencji federalnej zajmującej się ochroną obiektów dziedzictwa kultury w Europie Wschodniej i Centralnej.

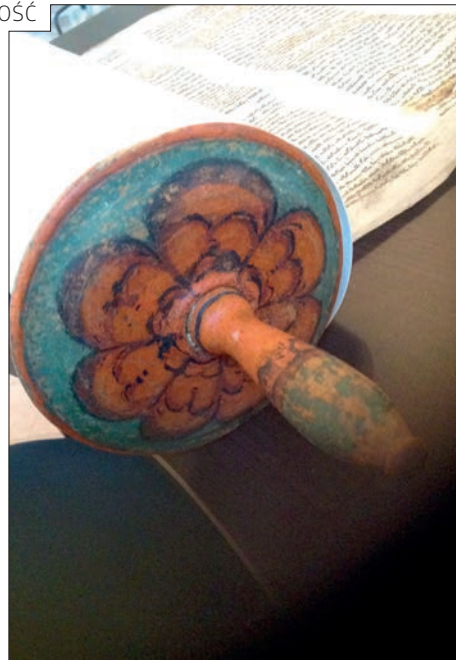
Mr. Herbert Block, member of the Board of Directors of our Foundation, was reappointed by U.S. President as a Member of the U.S. Commission for the Preservation of America's Heritage Abroad. This is an independent Federal agency established to help preserve cultural sites in Eastern and Central Europe associated with the heritage of U.S. citizens.

26.01

W Centrum „Synagoga” zaprezentowano zabytkowe zwoje Tory pochodzące z Zamojszczyzny, które trafiły do Centrum „Synagoga” w **Zamościu** po uprzednim przeprowadzeniu prac renowacyjnych. Wykonali je specjaliści z Zakładu Konserwacji Papieru i Skóry Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Przedsięwzięcie sfinansowało Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny.

Historical Torah scrolls from the **Zamosc** region were displayed at the “Synagogue” Center of The Foundation for the Preservation of Jewish Heritage in Poland. The presented fragments come

from the New Town - a district of Zamosc and were given to the Foundation by a private person. Renovation work was carried out at the Department of Paper and Leather Restoration of Nicolaus Copernicus University in Torun. The project was implemented with the support of the Jewish Historical Institute.

27.01

W Międzynarodowym Dniu Pamięci o Ofiarach Holokaustu dyrektor Fundacji spotkała się z Urzędem Miasta Ciechanowa w sprawie podpisania umowy partnerskiej, stanowiącej o odnowieniu miejscowego cmentarza żydowskiego i publikacji Księgi Pamięci **Ciechanowa**.

In honor of International Holocaust Memorial Day, director of our Foundation held meeting in the Municipality of **Ciechanów** regarding partnership in order to renovate the Ciechanów's Jewish cemetery and publishing the Polish translation of the Ciechanów Yizkor Book.

27.01

W ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu, w Centrum "Synagoga" FODŻ w **Zamościu** fragmenty wspomnień Kurta I. Lewina "Przeżyłem" wydanej

nakładem Zeszytów Literackich przeczytali wspólnie: Andrzeja Zastąpiło – Zastępca Prezydenta Miasta Zamościa, Małgorzata Bzówka – Dyrektor Wydziału Kultury i Sportu UM, Marzena Tadeusz – Dyrektor Liceum Plastycznego w Zamościu wraz z Dominiką Bober, uczennicą Szkoły oraz Dominika Lipska ze Stowarzyszenia Turystyka z Pasją.

On the occasion of the Holocaust Memorial Day, wartime memoirs of Kurt I. Lewin from Lviv were read in the **Zamosc** "Synagogue" Center. The texts were read by Andrzej Zastąpiło – vice-President of Zamosc, Małgorzata Bzówka – head of the Culture and Sport Department of the Town Hall of Zamosc, Marzena Tadeusz – headmistress of the High School of Arts in Zamosc, Dominika Bober – student, and Dominika Lipska of the Tourism with Passion Society.

27.01

Nasza Fundacja była partnerem obchodów IX Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu na Podkarpaciu, które miały miejsce w dniach 23-27 stycznia 2017 r. W organizację ich włączyło się 38 miast i miejscowości z terenu Podkarpacia, a w nich władze samorządowe, uczelnie wyższe

i szkoły średnie, instytucje kościelne, kulturalne i edukacyjne, a także organizacje pozarządowe. Centralne obchody w **Rzeszowie** miały miejsce dnia 27 stycznia 2017 r. Przedsięwzięcie wzorem lat ubiegłych organizowane było pod patronatem Marszałka Województwa Władysława Ortyła, wspólnie z Instytutem Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie, Polskim Towarzystwem Historycznym

Odział w Rzeszowie, Podkarpackim Kuratorium Oświaty, Podkarpackim Centrum Edukacji Nauczycieli, Kurią Diecezjalną w Rzeszowie, Prezydentem Miasta Rzeszowa, Prezydentem Miasta Krosna, Prezydentem Miasta Przemysła, Prezydentem Miasta Mielca, Prezydentem Miasta Tarnobrzega, jak również z władzami samorządowymi, instytucjami i organizacjami, które podjęły się jego organizacji na terenie poszczególnych miast i miejscowości województwa.

Our Foundation was partner of the 9th International Holocaust Remembrance Day in Subcarpathia Region, which took place on January 23-27, 2017. 38 towns and cities in the area took place in this important event. The central part was organized in **Rzeszow** on January 27, 2017.

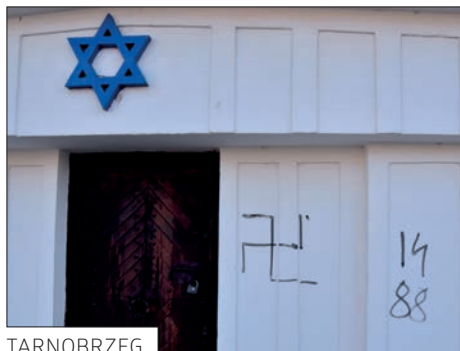
Other partners included among others the Marshal of Podkarpackie Province, Władysław Ortyl, Institute of National Remembrance, Polish Historical Society, Mayors of the towns of Rzeszow, Krosno, Przemysl, Mielec and Tarnobrzeg and a number of local institutions and NGO's.

LUTY • FEBRUARY

01.02

Nieznani sprawcy wymalowali neonazistowskie symbole na ścianie ohelu w **Tarnobrzegu**. Policja wszczęła śledztwo w celu znalezienia sprawców.

Unknown perpetrators painted neo-Nazi symbols on the wall of the ohel in the Jewish cemetery of **Tarnobrzeg**. Local Police is investigating the case.

TARNOBRZEG

SZLAK CHASYDZKI, KRAŚNIK

09.02

Odbyło się kolejne, drugie, z cyklu spotkań z Dyrektorem Generalną Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, organizowanych wspólnie z filią Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w **Lublinie**. Tematem spotkania był realizowany przez naszą Fundację projekt Szlak Chasydzki.

A second of a cycle of meetings with the CEO of the FODZ took place in **Lublin**. Local Jewish community was co-organizing the event, dedicated to our project the Chasidic Route.

15.02

Nasza Fundacja przyłączyła się do organizacji projektu „Rok Bolesława Leśmiana w **Zamościu**”.

Our Foundation is an official partner of the “Year of Boleslaw Lesmian in **Zamosc**” event. Boleslaw Lesmian was Jewish-Polish poet active in 19th c.

28.02

Centrum „Synagoga” Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego otwarto wystawę fotografii Tal Schwartz pt. „Lalki z Majdanka”. Wystawa została

przygotowana we współpracy z Państwowym Muzeum na Majdanku w **Lublinie** i została nam udostępniona dzięki uprzejmości lubelskiego Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”.

An exhibition of photographs by Tal Schwartz - “Dolls of Majdanek” was opened in the “Synagogue” Center of our Foundation in Zamosc. The exhibition was prepared in cooperation with the State Museum at Majdanek in **Lublin** and is presented courtesy of The “Grodzka Gate - NN Theatre” Centre of Lublin.

MARZEC • MARCH

06.03

Członek zarządu Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, Przewodniczący Gminy Żydowskiej w **Krakowie**, Tadeusz Jakubowicz, otrzymał tytuł Człowieka Roku Gazety Krakowskiej.

The President of the Jewish Community in **Cracow**, member of the Board of Directors

of our Foundation, Tadeusz Jakubowicz, was awarded with the “Man of the Year” title by the Gazeta Krakowska daily newspaper.

21.03

Z inicjatywy naszej Fundacji na cmentarzu żydowskim w **Nasielsku** przeprowadzono prace porządkowe.

On the initiative of our Foundation cleanup works were carried out on the Jewish cemetery in **Nasielsk**.

24.03

W Centrum “Synagoga” Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego w **Zamościu** odbył się wykład Jolanty Laskowskiej, kierownik Działu Edukacji Państwowego Muzeum na Majdanku, poświęcony problematyce dzieci w obozie na Majdanku.

A lecture by Jolanta Laskowska, head of the Education Department of the State Museum at Majdanek, was held in our “Synagogue” Center in **Zamosc**. The subject of the lecture was the situation of children in the concentration camp at Majdanek.

KWIECIEŃ • APRIL

04.04

Nasza Fundacja zainstalowała tablicę upamiętniającą na cmentarzu żydowskim w **Brańsku**. Pomnik ufundowali prywatni darczyńcy z USA – rodzina Sofer z Houston w Teksasie.

Our Foundation installed a memorial on the Jewish cemetery in **Bransk**. It was financed by private donors from the USA - Sofer Family of Houston, Texas.

06.04

W dniach 7–8 kwietnia 2017 r. Centrum „Synagoga” gościła część wydarzeń „XII. Makroregionalnego Przeglądu Rysunku, Malarstwa i Rzeźby”, zorganizowanego przez Liceum Plastyczne im. Bernarda Morando w **Zamościu**, w którym wzięli udział uczniowie

i nauczyciele z 14 szkół plastycznych z całej Polski.

From April 7th to April 8th, 2017 the Bernardo Morando Fine Arts High School in **Zamosc** organized the 12th Review of Drawing, Painting and Sculpture. Students and teachers from 14 fine arts schools from all over Poland took part in the event. Our “Synagogue” Center was an official partner of the project and had the honor of hosting the participants of the Review during the related events.

06.04

Liceum Plastyczne im. Bernarda Morando w **Zamościu** oraz Centrum “Synagoga” Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego zorganizowały wystawę podsumowującą III Ogólnopolski Konkurs Plastyczny “Geniusz Kresów”. Edycja ta nosiła tytuł „Ogrody Zmysłów” i zadedykowana została Bolesławowi Leśmianowi.

Bernardo Morando Fine Arts High School in **Zamosc** and our “Synagogue” Center hosted the post-competition exhibition of the 3rd National Art Competition “The Genius of the Borderlands”. It was titled “Gardens of Senses” and dedicated to Bolesław Leśmian, who lived in Zamosc.

19.04

Na cmentarzu żydowskim na ul. Okopowej w **Warszawie** dokonano uroczystego pochówku nienadających się już

WARSZAWA

do uytku zwojów Tory, przechowywanych dotychczas w genizie w synagogi Nożyków. Partnerem projektu była nasza Fundacja, która finansowała wykonanie specjalnych glinianych pojemników na wzór starożytnych amfor z Qumran.

Damaged prewar Torah scrolls were ceremonially buried on the Okopowa cemetery in **Warsaw** today. The scrolls survived the war, but were damaged to the point that they were deemed unfit for religious purposes. Our Foundation was a partner of the project and financed special clay containers (according to those found in Qumran) in which the scrolls were buried.

BRAŃSK

ZAMOŚĆ

20.04

W Centrum “Synagoga” Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego w **Zamościu** gościliśmy na warsztatach edukacyjnych uczniów klas 4–6 z Zespołu nr 2 Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Jaślikowie.

Our “Synagogue” Center in **Zamosc** organized educational workshops for children aged 11-13 from the Secondary and Primary School in Jaślikow.

20.04

Przedstawiciel naszej Fundacji wziął udział w ceremonii upamiętniającej pod Pomnikiem Wspólnego Męczeństwa Polaków i Żydów w **Warszawie** zorganizowanej przez Fundację Rodziny Nissenbaumów.

A representative of our Foundation took part in the commemoration ceremony organized at a Memorial of Common Martyrdom of Poles and Jews in **Warsaw** by the Nissenbaum Foundation.

27.04

W Centrum “Synagoga” Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego w **Zamościu** wykład pt. „ O tym, czym jest muzyka żydowska i o jej historii ” wygłosił Gniewomir Zajączkowski.

Member of our staff, Gniewomir Zajączkowski, delivered a lecture in the “Synagogue” Center of our Foundation in **Zamosc** titled “Jewish music - what is it and its history”.

MAJ • MAY

04.05

Centrum “Synagoga” FODŻ w **Zamościu** wzbogaciło się o zwój Księgi Proroków, przekazany przez darczyńców z Izraela. Zwój został uroczystie umieszczony w Aron ha-kodeszu w budynku synagogi.

The “Synagogue” Center of our Foundation in **Zamosc** received a scroll of Book of Prophets, generously donated by a donor of Israel. The scroll was placed in the synagogue’s Torah Ark by the Israeli delegation.

10.05

W zamojskiej synagodze gościliśmy poetów: Marzenę Mariolę Podkościelną i Konrada Grocheckiego, którzy zaprezentowali swoje wiersze. Wydarzenie wpisało się w część obchodów Roku Leśmiana w **Zamościu**.

Two poets, Marzena Mariola Podkościelna and Konrad Grochecki, recited their poems in our “Synagogue” Center in **Zamosc**. The event was part of the Year of Boleslaw Leśmian in Zamosc.

15.05

Przedstawiciele Zentral- und Landesbibliothek w Berlinie, Sebastian Finsterwalder, Christiane Kleist-Fiedler oraz Stephan Kummer z Centrum Judaicum z **Berlina** przekazali naszej Fundacji 33 książki zrabowane przez Niemców w czasie II Wojny Światowej z Gmin Żydowskich z terenu Polski. Rolę koordynatora i instytucji wspierającej zwrot pełniło Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie reprezentowane przez Małgorzatę Quinkenstein.

33 books belonging to Jewish Communities, stolen by the Germans during World War II from Polish territory were returned to our Foundation by the representatives of the Zentral- und Landesbibliothek in **Berlin** - Sebastian Finsterwalder and Christiane Kleist-Fiedler- and Stephan Kummer of Berlin’s Centrum Judaicum. The action was coordinated and supported by the Centre of Historical Research of the Polish Academy of Science in Berlin, represented by Małgorzata Quinkenstein.

15.05

W Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w **Warszawie** miała miejsce ceremonia wręczenia nagrody „Laur Pamięci” przyznawanej przez naszą fundację i Ambasadę Izraela w Polsce. Nagrodą zostały uhonorowane osoby i instytucje zaangażowane w zachowanie dziedzictwa polskich Żydów i dialog polsko-żydowski, wśród laureatów znaleźli się: Biskup Mieczysław Cisko, Dariusz Fodczuk, Piotr Piłasiewicz, Knyszyńskie Towarzystwo Regionalne im. Zygmunta Augusta, Stowarzyszenie Lapidarium Żydowskie we Wronkach.

A ceremony of awarding of this year's Laurel Crown Award, bestowed by our Foundation and the Israeli Embassy upon 5 Polish individuals and organizations involved in preservation of Jewish memory and heritage in Poland, was held at the Museum of the History of Polish Jews in **Warsaw**. This year's award recipients were Catholic Bishop Mieczyslaw Cisko, King Sigismund Augustus Regional Society of Knyszyn, the Jewish Lapidarium Society in Wronki and Mr. Dariusz Fodczuk of Bielsko-Biała, Council member Mr. Piotr Piłasiewicz of Augustów.

20.05

W ramach IX Zamojskiej Nocy Muzeów Centrum “Synagoga” FODŻ udostępniła zwiedzającym synagogę w **Zamościu**.

The “Synagogue” Center took part in 9th Zamosc's Night of the Museums, organized by the **Zamosc** museums network.

26.05

Nasza Fundacja wsparła finansowo realizowane przez Gminę Wyznaniową Żydowską w Warszawie prace renowacyjne zabytkowego muru na starym cmentarzu żydowskim w **Lublinie**.

Our Foundation supported financially renovation works on the historic wall of the old Jewish cemetery in **Lublin**, carried out by the Jewish Religious Community of Warsaw.

WARSZAWA

31.05

W Centrum “Synagoga” Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego w **Zamościu** odbył się finał wystawy malarstwa Anny Kossakowskiej i Sylwii Łyczko – Zielony pt. “Energie Natury” prezentowanej od początku maja.

The exhibition of paintings by Anna Kossakowska and Sylwia Łyczko - Zielony titled “Energies of Nature” was shown between May 1st and May 30th, 2017 at the “Synagogue Center” in **Zamosc**. The reception took place on May 1st, 2017.

CZERWIEC • JUNE

05.06

Nasza Fundacja, po raz kolejny podjęła działania na rzecz uporządkowania cmentarza żydowskiego w **Nasielsku** we współpracy z The Matzevah Foundation oraz potomkami nasielskich Żydów i wolontariuszami.

For the second year in a row, our Foundation was proud to be partnering in one week in clearing work at the **Nasielsk** Jewish cemetery with The Matzevah Foundation, together with Jewish descendants, and Polish volunteers.

07.06

Fundacja rozpoczęła budowę ogrodzenia na cmentarzu żydowskim w **Wojstawicach**. Projekt realizowano dzięki wsparciu Yossiego Yeinana i we współpracy z US Commission for the Preservation of America's Heritage Abroad.

Foundation started construction of the wall around the Jewish cemetery in **Wojstawice**, thanks to the support of Yossi Yeinan and in cooperation with the US Commission for the Preservation of America's Heritage Abroad.

09.06

Odbyło się otwarcie wystawy podsumowującej XI Ogólnopolski Plener Malarski – **“Zamość – Perła Renesansu”**, którego organizatorem był partner FODŻ – Liceum Plastyczne im. Bernarda Morando w Zamościu.

Zamosc was a place of 11th National Open Air Painting - **“Zamosc - Pearl of Renaissance”**, organized by Bernardo Morando Fine Art School in Zamosc, a partner of our Foundation.

12.06

Rozpoczęto prace na cmentarzu żydowskim w **Tarnobrzegu**, gdzie nasza Fundacja, z inicjatywy cadyka chasydów z Dzikowa (obecnie dzielnica Tarnobrzega) i we współpracy z HFPJC Avoseinu, odbudowuje brakujący fragment ogrodzenia.

Foundation started construction works in **Tarnobrzeg** – rebuilding of missing part of the fence around the Jewish cemetery, on the initiative of Dzikover Rebbe in cooperation with the HFPJC Avoseinu.

14.06

Na cmentarzu żydowskim w **Sokołowie Małopolskim** miała miejsce ceremonia odsłonięcia tablicy i zapalenia zniczy, zorganizowana przez naszą Fundację. Udział w ceremonii wzięli przedstawiciele Urzędu Miasta, Fundacji oraz potomkowie sokołowskich Żydów. Tablic ufundowali Marla i Jay Osborn.

ZAMOŚĆ

A ceremony of lighting of candles in front of the memorial plaque took place on the new Jewish cemetery in **Sokolow Malopolski**. Participating in the ceremony were the representatives of the town's authorities, a delegation from our Foundation and the descendants of Sokolow Jews. The plaque was funded by Marla and Jay Osborn.

21.06

W synagodze w **Zamościu** Radostaw Majewski-Szlązak wygłosił wykład: **“Ladino – zapomniany język snów”**, poświęcony historii języka ladino.

SOKOŁÓW MAŁOPOLSKI

WOJŚLAWICE

A lecture "Ladino - the forgotten language of dreams", was delivered in the **Zamosc's** "Synagogue" Center of by Radostaw Majewski-Szlązak.

26.06

W Centrum „Synagoga” FODŹ w **Zamościu** miał miejsce wernisaż wystawy malarstwa Agnieszki Słodkowskiej pt. „Japanorama”.

The **Zamosc** "Synagogue" Center of the Foundation for the Preservation of Jewish Heritage in Poland hosted an exhibition of paintings by Agnieszka Słodkowska titled "Japanorama."

LIPIEC • JULY

06.07

W 75. rocznicę mordu Żydów z Nowego Żmigrodu, partner Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, stowarzyszenie Gmina Chrześcijańska im. Leona Karcińskiego w Nowym Żmigrodzie zorganizowała VII. Spotkanie Modlitwne przy zbiorowej mogile Żydów w **Halbowie**.

On the 75th anniversary of murder of Jews of Nowy Zmigrod by the German Nazis, partner of our Foundation, the Leon Karcinski Christian Community Society of Nowy Zmigrod organized the 7th Prayer Meeting at the mass grave in **Halbow**.

09.07

Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego była partnerem XV. Marszu Pamięci w **Rzeszowie**, upamiętniającego kilkanaście tysięcy rzeszowskich Żydów, którzy w lipcu 1942 roku zostali wywiezieni do obozów zagłady. W 75 rocznicę likwidacji rzeszowskiego getta, uczestnicy Marszu przeszli z dworca Staroniwa na Plac Ofiar Getta.

Our Foundation was one of the partners of the March of Memory, commemorating thousands of Jews from **Rzeszow** who were sent to the death camps in July 1942. The event took place on on the 75th anniversary of the liquidation of Rzeszow ghetto.

DYNÓW

NOWY ŻMIGRÓD

The participants of the March walked from the Rzeszow Staroniwa train station to the Ghetto Square.

12.07

Miała miejsce uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej i zapalenia zniczy na cmentarzu żydowskim w **Dynowie**. Ceremonię zorganizowała nasza Fundacja we współpracy z Niną Talbot.

A ceremonial unveiling of a memorial plaque took place at the Jewish cemetery in **Dynow**. The event was organized by our Foundation in cooperation with Nina Talbot.

SIERPIEŃ • AUGUST

01.08

Rozpoczęto realizację zadania „**Przysucha**, Synagoga (XVIII w.): zabezpieczenie i naprawa bimy – etap I”, współfinansowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W ramach zadania wykonane zostały następujące prace: iniekcja strukturalna wzmacniająca i uszczelniająca element konstrukcji sklepienia, zwiększenie

9 spotkań z kulturą żydowską ŚLAD
Radom, 3-6 sierpnia
 Zaprasza Ośrodek Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska”

Wydarzenie pod honorowym patronatem
 Prezydenta Miasta Radomia Radosława Witkowskiego

75. rocznica zagłady radomskiego getta

3 sierpnia (czwartek)
 * g. 18.00 „Jedyny Żydowski” – wystawa prac ks. Władysława Pacjaka, Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” (ul. Kopernika 1)
 * g. 19.00 „Dom, którego nie było” – spotkanie z Lukaszem Krzyżanewskim, autorem książki o powojennych polnizach Żydów do Radomia (Resursa)

4 sierpnia (piątek)
 * g. 19.00 „Ślad” – inwazyjne wystawy o historii radomskich Żydów (Resursa), „Księga Radomia. Historia zgadzonej przez nazistów społeczności żydowskiej w Polsce” – promocja pierwszego polskiego wydania Księgi (Resursa)
 * g. 21.00 „Awarant. Beethoven’a” – spektakl Teatru Resursa o zagładzie małego getta w Radomiu na podstawie opowiadania Waldemara Nowakowskiego, muzyka na żywo w wykonaniu kwartetu laureatów Międzynarodowego Zespołu Sztuki Muzycznej im. O. Kolbega w Radomiu (Główny park im. Rozka, wejście od ul. Luboińskiego)

5 sierpnia (sobota)
 * g. 18.00 „Dom-Radom” – spotkanie z dawnymi żydowskimi mieszkańcami Radomia i ich potomkami, świadkami radomskich środzimiwych kłósk Narodów Święta (Resursa)
 * g. 20.00 – uroczyste otwarcie Szlaku Pamięci Żydów Radomskich „Ślad” i koncert Niny Stiller „Jedyną Prej” (plac Stare Miasto)
 * g. 21.30 „Kamień Sportkan” – spotkanie przy klomieskiej muzyce, projekcje filmów o historii radomskich Żydów przygotowanych przez OIGiC „Resursa Obywatelska” (ogrody Stowarzyszenia Centrum Młodzieży „Avia”, plac Stare Miasto), na specjalny kuchni żydowskiej zaprasza restauracja „Panie/Panowie”

6 sierpnia (niedziela)
 * g. 10.00 „Ziemie żywe” – Nina Stiller zaprasza na warsztaty interpretacji żydowskich pieśni i ruchu scenicznego (Resursa)
 * g. 10.00 „Pogrzeb Księgi...” – happening i zwiadowanie Szlaku Pamięci Żydów Radomskich „Ślad” (happening) społeczny wycieczki autokarowej na plac przy ul. Białoczerwnej)
 * g. 12.00 odsłonięcie tablicy pamiątkowej Chaima Kinkina, ostatniego przewodniczącego „Bnei Radom” w Izraelu, recital romskiego zespołu „Bahtale Manasha” (komentarz żydowski, ul. Towarowa 1)
 * g. 20.00 „Kłójnot w Kalendarze” – prezentacja o historii Żydów w Radomiu z towarzyszeniem muzyki na żywo (ul. Białoczerwnej)

Współorganizator: Ośrodek Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska”
 Patronat medialny: Fonda, WINDOOR, HISTORYIA, plus radio, wyborcza

www.resursa.radom.pl

kuratorem była Teresa Śmiechowska, pt. „Świat utracony. Żydzi polscy. Fotografie z lat 1918–1939”.

The FODZ “Synagogue” Center in **Zamosc** hosted the exhibition of photos “Lost world. Polish Jews. Photographs from 1918–1939”. The exhibition is presented as a part of the 5th International Photography Festival “Eastern 2017” organized by the Zamosc Photographic Society.

03–06.08

Nasza Fundacja była partnerem 9. edycji spotkań z kulturą żydowską “Ślad”, które odbyły się w **Radomiu**. Organizatorem wydarzenia jest Ośrodek Kultury i Sztuki “Resursa Obywatelska” w Radomiu.

Our Foundation was partner of the 9th edition of the Meetings with Jewish Culture “Ślad (Trace)”, which took place in **Radom**. The event was organized by the Resursa Obywatelska Art and Culture Center in Radom.

05.08

Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamojskiego w **Zamościu** oraz Centrum „Synagoga” Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego zorganizowały na dziedzińcu zamojskiej synagogi połączone z koncertem Czytanie Poezji Leśmiana.

A public reading of Bolesław Leśmian’s poetry took place in the courtyard of the **Zamosc “Synagogue”**

Centre. The event was organized by Stanisław Kostka Zamojski Library in Zamosc and the “Synagogue” Centre. The reading was accompanied by a concert of a local band.

08-11.08

Fragmenty macew, odnalezione na początku sierpnia w **Krośniewicach** podczas prac remontowych, zostały zdeponowane na cmentarzu żydowskim.

Fragments of Jewish tombstones, that were found in **Krosniewice** at the beginning of August, were deposited on the local Jewish cemetery.

ZAMOŚĆ

nośności konstrukcji (sklepień) poprzez przyklejenie mat z włókien węglowych, zszywianie pęknięć w murach, iniekcja niskociśnieniowa wypełniająca rysy i pęknięcia sklepień, przemurowania sklepień, naprawa istniejących ściągów.

On August 1, 2017, works started in **Przy-sucha** within the framework of the “Przy-sucha, Synagogue (18th c.): securing and repair of the bimah – phase I”, co-financed by the Ministry of Culture and National Heritage. Within the framework of the project

the roof construction will be secured and reinforced, and the cracks in the external wall will be repaired.

01.08

W Centrum “Synagoga” FODŻ w **Zamościu** w ramach V Międzynarodowego Festiwalu Fotografii “Wschodnia 2017” organizowanego przez Zamojskie Towarzystwo Fotograficzne, odbył się wernisaż wystawy zdjęć, które

PRESERVING JEWISH HERITAGE IN POLAND

OCHRONA DZIEDZICTWA ŻYDOWSKIEGO W POLSCE

FOUNDATION FOR
THE PRESERVATION
OF JEWISH HERITAGE
IN POLAND
www.fodz.pl

FUNDACJA
OCHRONY
DZIEDZICTWA
ŻYDOWSKIEGO

Ministry
of Foreign Affairs
Republic of Poland

OKŁADKA ALBUMU ALBUMU „OCHRONA DZIEDZICTWA ŻYDOWSKIEGO W POLSCE”

17.08

Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego wspólnie z Ministerstwem Spraw Zagranicznych przygotowała wydanie drugiego tomu **albumu „Ochrona dziedzictwa żydowskiego w Polsce”**. Bogato ilustrowany album prezentuje najważniejsze i najbardziej spektakularne działania na rzecz zachowania zabytków kultury żydowskiej w Polsce w latach 2002–2017. W albumie zaprezentowane zostały między innymi najbardziej imponujące działania naszej Fundacji: rewitalizacja renesansowej synagogi w Zamościu, renowacja synagogi w Przysusze, remont synagog w Kraśniku i odnowienie wielu cmentarzy żydowskich z terenu całej Polski. Publikacja była możliwa dzięki wsparciu finansowemu Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

The second volume of the album “Preserving Jewish Heritage in Poland” was

LEŁÓW

FESTIWAL KULTURY POLSKIEJ i ŻYDOWSKIEJ

LEŁOWSKIE SPOTKANIA KULTUR

CIULIMU-CZULENTU

HU ŚWIĘTO

LEŁÓW: 18-20 SIERPIEŃ 2017

PROGRAM:

16 SIERPIEŃ - piątek
18:00 Wyjazd z Lelewa do Przysusy
19:00 Wyjazd z Przysusy do Kraśnika
20:00 Wyjazd z Kraśnika do Lelewa
21:00 Wyjazd z Lelewa do Przysusy
22:00 Wyjazd z Przysusy do Kraśnika
23:00 Wyjazd z Kraśnika do Lelewa

18 SIERPIEŃ - sobota
10:00 Wyjazd z Lelewa do Przysusy
11:00 Wyjazd z Przysusy do Kraśnika
12:00 Wyjazd z Kraśnika do Lelewa
13:00 Wyjazd z Lelewa do Przysusy
14:00 Wyjazd z Przysusy do Kraśnika
15:00 Wyjazd z Kraśnika do Lelewa
16:00 Wyjazd z Lelewa do Przysusy
17:00 Wyjazd z Przysusy do Kraśnika
18:00 Wyjazd z Kraśnika do Lelewa
19:00 Wyjazd z Lelewa do Przysusy
20:00 Wyjazd z Przysusy do Kraśnika
21:00 Wyjazd z Kraśnika do Lelewa
22:00 Wyjazd z Lelewa do Przysusy
23:00 Wyjazd z Przysusy do Kraśnika

19 SIERPIEŃ - niedziela
10:00 Wyjazd z Lelewa do Przysusy
11:00 Wyjazd z Przysusy do Kraśnika
12:00 Wyjazd z Kraśnika do Lelewa
13:00 Wyjazd z Lelewa do Przysusy
14:00 Wyjazd z Przysusy do Kraśnika
15:00 Wyjazd z Kraśnika do Lelewa
16:00 Wyjazd z Lelewa do Przysusy
17:00 Wyjazd z Przysusy do Kraśnika
18:00 Wyjazd z Kraśnika do Lelewa
19:00 Wyjazd z Lelewa do Przysusy
20:00 Wyjazd z Przysusy do Kraśnika
21:00 Wyjazd z Kraśnika do Lelewa
22:00 Wyjazd z Lelewa do Przysusy
23:00 Wyjazd z Przysusy do Kraśnika

20 SIERPIEŃ - niedziela
10:00 Wyjazd z Lelewa do Przysusy
11:00 Wyjazd z Przysusy do Kraśnika
12:00 Wyjazd z Kraśnika do Lelewa
13:00 Wyjazd z Lelewa do Przysusy
14:00 Wyjazd z Przysusy do Kraśnika
15:00 Wyjazd z Kraśnika do Lelewa
16:00 Wyjazd z Lelewa do Przysusy
17:00 Wyjazd z Przysusy do Kraśnika
18:00 Wyjazd z Kraśnika do Lelewa
19:00 Wyjazd z Lelewa do Przysusy
20:00 Wyjazd z Przysusy do Kraśnika
21:00 Wyjazd z Kraśnika do Lelewa
22:00 Wyjazd z Lelewa do Przysusy
23:00 Wyjazd z Przysusy do Kraśnika

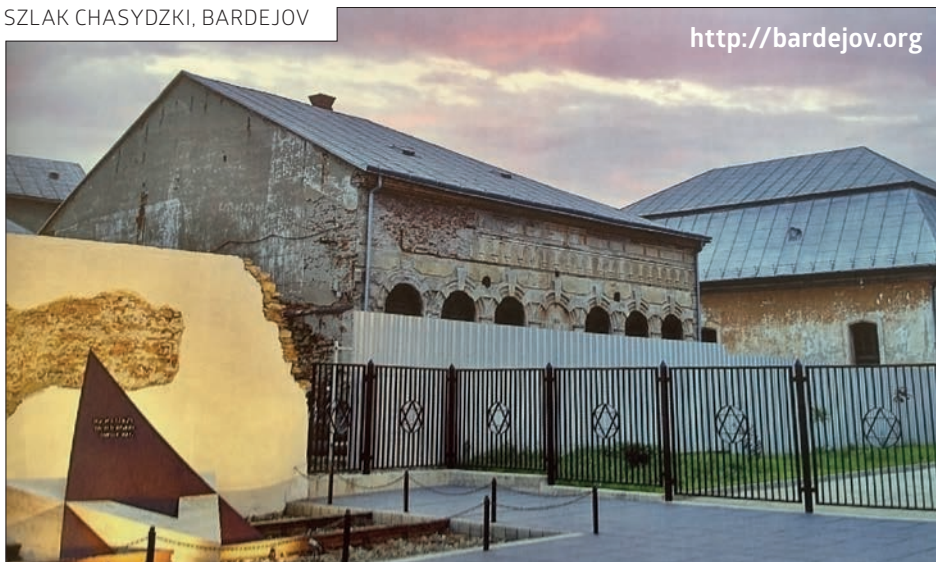
SPRAWY SOWANIEWSKIE:
10:00 Wyjazd z Lelewa do Sowaniewska
11:00 Wyjazd z Sowaniewska do Lelewa
12:00 Wyjazd z Lelewa do Sowaniewska
13:00 Wyjazd z Sowaniewska do Lelewa
14:00 Wyjazd z Lelewa do Sowaniewska
15:00 Wyjazd z Sowaniewska do Lelewa
16:00 Wyjazd z Lelewa do Sowaniewska
17:00 Wyjazd z Sowaniewska do Lelewa
18:00 Wyjazd z Lelewa do Sowaniewska
19:00 Wyjazd z Sowaniewska do Lelewa
20:00 Wyjazd z Lelewa do Sowaniewska
21:00 Wyjazd z Sowaniewska do Lelewa
22:00 Wyjazd z Lelewa do Sowaniewska
23:00 Wyjazd z Sowaniewska do Lelewa

recently published by our Foundation along with the Ministry of Foreign Affairs. It presents the most important and most spectacular activities for preserving monuments of Jewish culture that took place in Poland over the period 2002–2017. Among them are our Foundation’s projects: revitalization of the synagogue in Zamosc, renovation of the synagogue in Przysucha, restoration of the synagogues in Krasnik and several Jewish cemeteries. The album was published thanks to the financial support of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Poland.

18–20.08

Nasza Fundacja po raz kolejny była partnerem XV. Święta Ciulimu-Czulentu w **Lelewie**.

Our Foundation was once again partner of the 15th edition of the Jewish Culture Festival in **Lelew**, organized by the local Town Hall.

01.09

W Centrum "Synagoga" FODŻ w **Zamosciu** miał miejsce wernisaż wystawy prac ze zbiorów Biura Wystaw Artystycznych – Galerii Zamojskiej, pt. "Dziecko w malarstwie".

An exhibition entitled "Child in paintings" was presented in the FODZ "Synagogue" Center in **Zamosc**. It includes works from the collections of the Art Exhibitions Bureau - the Zamosc Gallery.

01.09

Do grona partnerów zrzeszonych w Szlaku Chasydzkim dołączył **Bardejov** (Słowacja). To pierwszy zagraniczny partner naszego projektu.

The community of **Bardejov** (Slovakia) has joined the partnership of the Chassidic Route, therefore becoming the first foreign partner of our project.

06.09

Na cmentarzu żydowskim w **Janowie Sokólskim** stanął pomnik upamiętniający miejscową społeczność żydowską. Wybudowany przez naszą Fundację monument ufundowała Rodzina Taylor z Nowego Jorku.

A monument commemorating the local Jewish community was erected by our Foundation on the Jewish cemetery in **Janow Sokolski**. Funds were provided by the Taylor Family from New York, USA.

07.09

Na cmentarzu żydowskim w **Wojstawicach** miała miejsce uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej oraz frontowej części ogrodzenia, zrealizowanej z inicjatywy i dzięki wsparciu Yossiego Yeinana, przy współpracy z Urzędem Gminy Wojstławice.

Following finalization of construction, a plaque commemorating the local Jewish community was ceremonially unveiled on the Jewish cemetery in **Wojstlawice**. The ceremony was organized by our Foundation and Mr. Yossi Yeinan in cooperation with the Town Office of Wojstlawice.

JANÓW SOKÓLSKI

WOJŚLAWICE

11.09

Przedstawiciel Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego wziął udział w konferencji w Liceum Ogólnokształcącym im. H. Sienkiewicza w **Płońsku**, poświęconej miejscowemu cmentarzowi żydowskiemu. Ostatni fragment cmentarza jest zagrożony zabudową i spotkanie poświęcono analizie możliwości ratunku nekropolii. Konferencja objęta była honorowym patronatem J.E. Ks. Biskupa Piotra Libery – Ordynariusza Diecezji Płockiej, Michaela Schudricha – Naczelnego Rabina Polski oraz Adama Struzika – Marszałka Województwa Mazowieckiego.

A representative of the Foundation for the Preservation of Jewish Heritage in Poland took part in a conference that took place in the H. Sienkiewicz High School in **Płońsk**. The last fragment of the cemetery is privately owned and there is a risk of continuing commercial development of that site. The purpose of the conference was to bring public attention to the problem of protection of burial grounds. The honorary patrons of the conference were: H.E. Bishop Piotr Libera - Ordinary of Płock Diocese, Michael Schudrich - Chief Rabbi of Poland - and Adam Struzik - Marshal of the Mazowieckie Voivodeship.

13.09

Na cmentarzu żydowskim w **Rawie Mazowieckiej** uroczystie odsłonięto pomnik upamiętniający miejscową gminę żydowską. Uroczystość zorganizowali i pomnik ufundowali: Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego i Urząd Miasta Rawa Mazowiecka. W ceremonii udział wzięli potomkowie rawskich Żydów z Wielkiej Brytanii.

A monument commemorating the Jewish community of **Rawa Mazowiecka** was ceremonially unveiled on the local Jewish cemetery. The ceremony was organized by our Foundation and the Town Office of Rawa Mazowiecka. Participating in the ceremony were descendants of Rawa Jews from the United Kingdom.

14.09

Na cmentarzu żydowskim w **Kałuszyńcu** miała miejsce uroczystość odsłonięcia pomnika upamiętniającego

RAWA MAZOWIECKA

KAŁUSZYN

miejscową gminę żydowską, zorganizowana przez naszą Fundację i Urząd Miejski w Kałuszyńcu. W ceremonii udział wzięli ambasador Izraela, Naczelny Rabin Polski Michael Schudrich, delegacja US Commission for the Preservation of America's Heritage Abroad, Pełnomocnik MSZ ds. kontaktów z diasporą żydowską, delegacja Gminy Wyznaniowej Żydowskiej

w Warszawie, mieszkańcy Kałuszyńcu, oraz potomkowie kałuszyńskich Żydów z USA i Izraela. Pomnik, zaprojektowany przez Kena Goldmana, powstał dzięki inicjatywie Josepha B. Gellmana z Izraela.

A ceremonial unveiling of a monument commemorating the local Jewish community took place in **Kałuszyńcu**. The ceremony was organized by our Foundation in cooperation

with the Town Office of Kaluszyn. Participating were the Ambassador of Israel, Chief Rabbi of Poland Michael Schudrich, delegation of the US Commission for the Preservation of America's Heritage Abroad, representative of the Ministry of Foreign Affairs, delegation of the Jewish Religious Community of Warsaw, citizens of Kaluszyn and the descendants of Kaluszyn Jews from USA and Israel. The monument, designed by Ken Goldman, came to life thanks to the initiative of Joseph B. Gellman of Israel.

19.09

W Zamościu odbyło się spotkanie poświęcone Bolesławowi Leśmianowi, zorganizowane przez naszą Fundację we współpracy z I LO im. Jana Zamoyskiego oraz miejscowym Oddziałem PPTK. Swoje prelekcje wygłosili: Ewa Kędziora, Piotr Linek i Sławomir Bartnik a całość zakończyła część muzyczna w wykonaniu: Katarzyny Linek, Joanny Przekocińskiej i Karoliny Wołoch.

The "Synagogue" Center held a meeting dedicated to the famous Polish poet

- Bolesław Leśmian. The event was organized in cooperation with the 1st John Zamoyski High School in **Zamosc**, Polish Tourist and Sightseeing Association of Zamosc and our Foundation. Lectures were held by Ewa Kędziora, Piotr Linek and Sławomir Bartnik. The event was completed with a music recital performed by Katarzyna Linek, Joanna Przekocińska and Karolina Wołoch.

14-16.09

W Łodzi i Kutnie odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa: Szalom Asz — pisarz, publicysta i społecznik, zorganizowana dzięki współpracy Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Akademii Pomorskiej w Słupsku i FODŻ.

An international conference on Shalom Ash, entitled „Shalom Ash – Writer, Journalist and Community Worker” was organized in **Lodz** and **Kutno** thanks to the cooperation between the University of Łódź, University of Warsaw, Catholic University of Lublin, Pomeranian University of Słupsk and our Foundation.

PAŹDZIERNIK • OCTOBER

02.10

W Zamościu w Centrum „Synagoga” odbyła się wystawa lalek artystycznych, zorganizowana przez Liceum Plastyczne im. Bernarda Morando w Zamościu. Projekt został zrealizowany w pracowni tkaniny artystycznej pod opieką Alicji Kowalskiej.

An exhibition of artistic dolls organized by Bernard Morando Fine Arts School in **Zamosc** entitled “The Greatest of Zamosc” was presented in our “Synagogue” Centre. The project was realized by the Artistic Textile Studio under supervision of Alicja Kowalska.

27.10

Zakończył się kolejny etap prac związanych z remontem i adaptacją synagogi w **Przysusze** na cele kultury. W 2017 r. zrealizowano I etap zabezpieczenia i naprawy bimy.

PRZYSUCHA

Działanie zrealizowano dzięki wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Another stage of renovation works was completed in the **Przysucha** synagogue. Within its framework the brick ceiling of the prayer hall was secured and fixed as the first stage of the process of securing the bimah. Works were carried out thanks to the support of Ministry of Culture and National Heritage.

LISTOPAD • NOVEMBER

06.11

Na cmentarzu żydowskim w **Drohiczynie** odsłonięto pomnik upamiętniający miejscowych Żydów. Projekt zrealizowany został we współpracy z naszą fundacją dzięki miejscowym aktywistom, potomkom drohiczyńskich Żydów i samorządowi Drohiczyzna.

A monument commemorating the Jewish community of **Drohiczyn** was unveiled on the local Jewish cemetery. The project was realized in cooperation with our Foundation by the descendants of Drohiczyn Jews, local authorities and activists.

17.11

W **Zamościu** w Centrum „Synagoga” wykład pt. „O źródłach, objawach i skutkach antysemityzmu Ryszarda Wagnera” wygłosił Gniewomir Zajączkowski.

A lecture entitled „Of Sources, Symptoms and Results of Richard Wagner’s Anti-Semitism” was delivered by Gniewomir Zajączkowski in **Zamosc** “Synagogue” Center.

18.11

W Centrum „Synagoga” w **Zamościu** miał miejsce wernisaż wystawy prac trzech artystek, które na co dzień żyją i tworzą w trzech różnych krajach - Ewa Held we Francji, Anna Michniewicz w Polsce, Ewa Pohlke na Litwie - „Życie

ZAMOŚĆ

jest spotkaniem”. Tematem wiodącym jest filozofia Martina Bubera. Otwarcie wystawy poprzedziło spotkanie z artystkami.

A ceremonial opening of the exhibition “Life’s a meeting” was held in the “Synagogue” Center in **Zamosc**. This is a presentation of the work of three artists who

live and work in three different countries: Ewa Held in France, Anna Michniewicz in Poland, and Ewa Pohlke in Lithuania. Their works are devoted to the philosophical thought of Martin Buber. The vernissage was preceded by a meeting where the artists talked about their inspirations and the concept of the exhibition.

20.11

W **Mławie** odbyła się uroczystość upamiętniająca 75-lecie likwidacji getta mławskiego. Organizatorami byli Rektor i Senat Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Ciechanowie, Poset na Sejm RP Anna Cicholska oraz Burmistrz Miasta Mława. Partnerem projektu była nasza Fundacja. Podczas towarzyszącej uroczystości konferencji Dyrektor FODŻ Monika Krawczyk przedstawiła zarys najnowszego projektu Fundacji – Szlaku Żydów Mazowieckich.

A commemoration ceremony on the 75th anniversary of the liquidation of the ghetto in **Mława** took place in the local Electronic, Journalism and Multimedia School. Our Foundation was a partner of the event, organized by the State Higher Vocational School in Ciechanow, Member of the Parliament Anna Cicholska and the Mayor of Mława. During the conference, which was part of the event, the newest project of the FODZ was presented by our CEO Monika Krawczyk - the Mazovian Jewish Route.

21.11

Fundacja naprawiła uszkodzone ogrodzenie na cmentarzu żydowskim w **Lesku**.

On the initiative of our Foundation the broken fence on the Jewish cemetery in **Lesko** was repaired.

22.11

Nasza fundacja podpisała z firmą Cedrob S.A. umowę współpracy na rzecz ratowania zabytkowej synagogi w **Radzanowie**. Spółka pokryje koszty związane ze szczegółowymi ekspertyzami, badaniami, programem prac konserwatorskich i projektami budowlanymi budynku. Umowę podpisano podczas uroczystości upamiętniającej 75. rocznicę likwidacji getta w Mławie.

Our Foundation signed a cooperation agreement with Cedrob S.A. company to save the synagogue in **Radzanow**. Cedrob S.A. will provide funding for the expertise, research and the making of building plans of the historical building. The agreement was signed during the commemoration ceremony of the 75th anniversary of liquidation of the ghetto in Mława.

28.11

W Szkole Podstawowej nr 4 im. Adama Mickiewicza w **Bielsku Podlaskim**, która w tym roku obchodziła 10-lecie udziału w realizowanym przez naszą Fundację programie edukacyjnym “Przywróćmy Pamięć”, dla uczczenia rocznicy, uczniowie przygotowali program “Austeria – życie codzienne Żydów polskich”, który zaprezentowali w szkole oraz w Bielskim Domu Kultury.

The Adam Mickiewicz Primary School in **Bielsk Podlaski** celebrated its 10th

anniversary of joining our educational program “To Bring Memory Back”. To commemorate the occasion, the students prepared an artistic event “Austeria – everyday life of Polish Jews”, which was shown in the school and local cultural center.

29.11

W **Warszawie** miała miejsce zorganizowana przez Polski Instytut Spraw Międzynarodowych konferencja poświęcona stosunkom polsko-izraelskim. Jednym z jej przewodniczących był Laurence Weinbaum – członek Zgromadzenia Fundatorów FODZ, założyciel Israel Council on Foreign Relations. W konferencji udział wzięła Dyrektor Generalna naszej Fundacji.

A conference on Polish-Israeli foreign policy took place in **Warsaw**, organized by the Polish Institute of Foreign Affairs. Among the moderators was a member of the Assembly of Founders of our Foundation, founder of the Israel Council on Foreign Relations, Laurence Weinbaum. The CEO of our Foundation participated in the event.

GRUDZIEŃ • DECEMBER

07.12

W czasopiśmie Midrasz zamieszczono cztery artykuły, napisane przez pracowników naszej Fundacji – dotyczyły one, między innymi, projektów renowacji synagog w Przysusze i Zamościu, Szlaku Chasydzkiego, programu “Przywróćmy Pamięć” i szeroko pojętego dziedzictwa żydowskiego.

Four articles written by the members of the staff of our Foundation were published in the Midrasz monthly: about synagogue renovation projects in Przysucha and Zamosc, the Chassidic Route, “To Bring Memory Back” program and the Jewish heritage in Poland.

08.12

Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego stanowczo potępiła profanację cmentarza żydowskiego w **Siemiatyczach**.

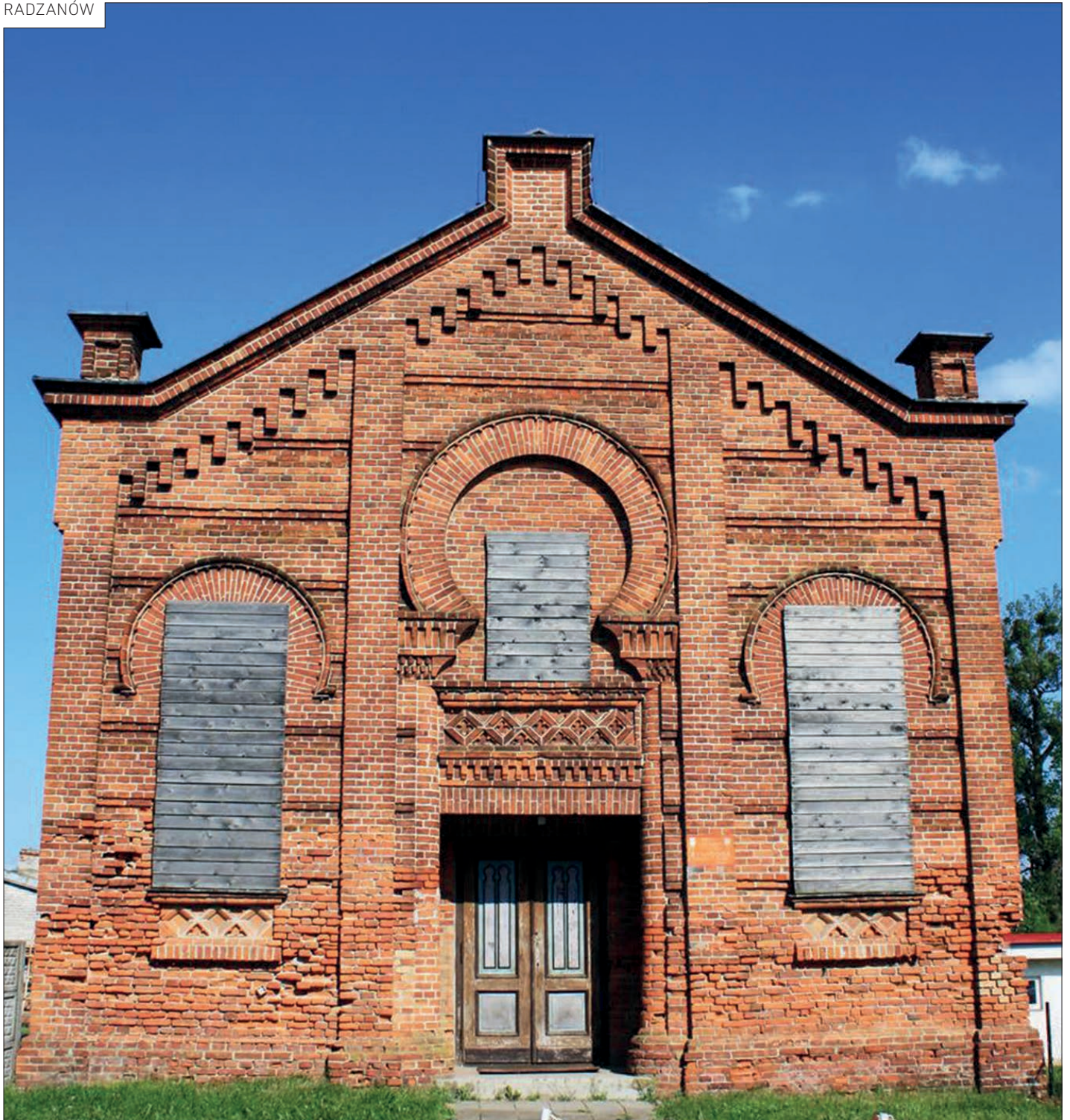
„Dewastacja cmentarza w dotkliwy sposób narusza spokój miejsca spoczynku siemiatyckich Żydów”, powiedział Gideon Taylor, członek Zarządu FODŻ, wzywając władze do podjęcia wszelkich niezbędnych kroków

zmierzających do ochrony tego miejsca.

Our Foundation condemned in the strongest possible terms the desecration of the Jewish cemetery in **Siemiatycze**.
“This devastation to the cemetery is

a profound violation of the final resting place of Jewish people and of the memory of Jewish life in Siemiatycze,” said Gideon Taylor, Co-Chair of FODZ. “We urge the authorities to take all the steps necessary to protect this holy ground.”

RADZANÓW

Publications available at the Foundation:

Publikacje dostępne w Fundacji:

- ▶ Simon Jacobson, *Ku życiu, które ma sens. Przemyslenia Rebego Menachema Schneersona*, Warszawa 2012.
- ▶ Album *Ochrona dziedzictwa żydowskiego w Polsce*, FODŻ 2012.
- ▶ *Rewitalizacja renesansowej synagogi w Zamościu na potrzeby Szlaku Chasydzkiego oraz lokalnej społeczności*, FODŻ 2011.
- ▶ *Haverim – Przyjaciele. Spotkania młodzieży polskiej i żydowskiej*, FODŻ 2009.
- ▶ *Przywróćmy Pamięć – materiały edukacyjne dla uczniów*, FODŻ 2008.
- ▶ *Przywróćmy Pamięć – materiały edukacyjne dla nauczycieli*, FODŻ 2008.
- ▶ *Program edukacyjny „Przywróćmy Pamięć”. Dobre Praktyki*, FODŻ 2008.
- ▶ *Program edukacyjny „Przywróćmy Pamięć”. Dobre Praktyki*, FODŻ 2016.
- ▶ *Program edukacyjny „Przywróćmy Pamięć”. Edycja 2008. Działania realizowane w poszczególnych miejscowościach*, FODŻ 2008.
- ▶ *Pod wspólnym niebem. Cmentarz żydowski w Staszowie*, FODŻ 2007.
- ▶ K. Urban, *Cmentarze żydowskie, synagogi i domy modlitwy w Polsce w latach 1944–1966 (wybór materiałów)*, wyd. NOMOS 2006.
- ▶ A. Dobrowolska, *Fotograf z Auschwitz*, Rekontrplan 2013.
- ▶ Raport Roczny FODŻ za rok 2012, FODŻ 2013
- ▶ Raport Roczny FODŻ za rok 2013, FODŻ 2014
- ▶ Raport Roczny FODŻ za rok 2014, FODŻ 2015
- ▶ Raport Roczny FODŻ za rok 2015, FODŻ 2016
- ▶ Simon Jacobson, *Toward a Meaningful Life. The Wisdom of the Rebbe Menachem Schneerson*, Warsaw 2012 (in Polish).
- ▶ Album *Preserving Jewish Heritage In Poland*, FODŻ 2012.
- ▶ *Revitalization of the Renaissance synagogue in Zamość for the needs of the Chassidic Route and the local community*, FODŻ 2011.
- ▶ *Haverim – Friends. Polish-Jewish Youth Meetings*, FODŻ 2009.
- ▶ *To Bring Memory Back – Educational Materials for Students*, FODŻ 2008 (in Polish).
- ▶ *To Bring Memory Back – Educational Materials for Teachers*, FODŻ 2008 (in Polish).
- ▶ *To Bring Memory Back Educational Program. Good Practices*, FODŻ 2008 (in Polish).
- ▶ *To Bring Memory Back Educational Program. Good Practices*, FODŻ 2016 (in Polish).
- ▶ *To Bring Memory Back Educational Program. 2008 Edition. Activities Implemented in Participating Towns*, FODŻ 2008 (in Polish).
- ▶ *Under The Same Sky. The Jewish Cemetery in Staszów*, FODŻ 2007.
- ▶ K. Urban, *Jewish Cemeteries, Synagogues And Houses Of Prayer In Poland, 1944–1966 (Selection Of Materials)*, NOMOS Publishing House 2006 (in Polish).
- ▶ A. Dobrowolska, *Photographer from Auschwitz*, Rekontrplan 2013 (in Polish).
- ▶ FODŻ Annual Report 2012, FODŻ 2013
- ▶ FODŻ Annual Report 2013, FODŻ 2014
- ▶ FODŻ Annual Report 2014, FODŻ 2015
- ▶ FODŻ Annual Report 2015, FODŻ 2016

Brochures of the “Chassidic Route” series (in Polish and in English):

Broszury z serii „Szlak Chasydzki” (w wersji polskiej i angielskiej):

- ▶ Łańcut, FODŻ 2011.
- ▶ Chełm, FODŻ 2008.
- ▶ Jarosław, FODŻ 2008.
- ▶ Kraśnik, FODŻ 2008.
- ▶ Lesko, FODŻ 2008.
- ▶ Leżajsk, FODŻ 2008.
- ▶ Ropczyce, FODŻ 2008.
- ▶ Rymanów, FODŻ 2008.
- ▶ Sanok, FODŻ 2008.
- ▶ Ustrzyki Dolne, FODŻ 2008.
- ▶ Zamość, FODŻ 2007.

Board of Directors of the Foundation for the Preservation of Jewish Heritage in Poland:
Członkowie Zarządu Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego:

Herbert Block, Lili Haber, Evan Hochberg, Tadeusz Jakubowicz, Romuald Junka, Włodzimierz Kac, Alicja Kobus, Michał Samet, Gideon Taylor, Shlomo Werdiger

Dyrektor Generalna / Chief Executive Officer: **Monika Krawczyk**

Opracowanie raportu / Report's authors: Marcin Bartosiewicz, Monika Krawczyk, Gniewomir Zajączkowski

Korekta wersji angielskiej / Proofreading of the English version: Marla Raucher Osborn

Projekt i skład / Graphic design: Marta Narocka-Harasz, Andrzej Harasz

Autorzy zdjęć / Authors of photos: Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, Monika Krawczyk, Gmina Chrześcijańska im. Leona Karcińskiego w Nowym Żmigrodzie, Artur Błoński, Marcin Bartosiewicz, Karolina Necib, Jerzy Kędziński, Tomasz Przywoźny, Szkoła Podstawowa w Kałuszynie.

Na okładce / Cover photo: synagoga w Działoszycach / synagogue in Działoszyce

ועד הקהלות היהודיות בפולין
Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich w Polsce
The Union of Jewish Communities in Poland

**FOUNDATION FOR
THE PRESERVATION
OF JEWISH HERITAGE
IN POLAND**

**FUNDACJA
OCHRONY
DZIEDZICTWA
ŻYDOWSKIEGO**

www.fodz.pl

www.fodz.pl

www.zamosc.fodz.pl

www.pamiec.fodz.pl

facebook.com/fodz.jewish.poland